

EuropeG reclama prioritzar la recuperació de la competitivitat i reduir l'endeutament privat per sortir de la crisi

- El grup d'opinió en Economia Política defensa situar la indústria exportadora com a motor de l'economia i alerta que, en els propers anys, el mercat intern no podrà contribuir substancialment al creixement
- L'inevitable procés de despallanquejament privat que afronta Espanya obliga a replantejar el ritme de reducció del dèficit públic i centrar els esforços en el deute del sector privat
- EuropeG alerta que el procés de recuperació de la competitivitat de l'economia espanyola i el restabliment dels seus equilibris bàsics fracassarà si no compta amb el suport d'una àmplia majoria social
- El grup proposa segellar un compromís ferm sobre el resultat final del procés en termes de distribució de la renda i esglaonar costos i beneficis, de manera que els més afectats avui vegin compensat el seu esforç més tard

Els professors **Antoni Castells, Manuel Castells, Josep Oliver, Emilio Ontiveros, Martí Parellada i Gemma Garcia** (coordinadora), integrants d'**EuropeG**, reclamen un canvi d'estratègia per sortir de la crisi que prioritzi la recuperació de la competitivitat de l'economia espanyola i el desendeutament privat. En el seu darrer *Policy Brief*, EuropeG defensa mesures per situar el sector exterior en l'eix del creixement, millorar la productivitat, i prioritzar el desendeutament privat (que s'hauria de reduir en un terç) abans que el públic.

En la presentació de l'informe, el professor **Antoni Castells** ha destacat la urgència de "*situar l'exportació com una qüestió d'Estat*" davant el "*col·lapse*" del mercat intern, un mercat que trigarà anys a contribuir al creixement. La causa és que, com ha resumit el professor **Oliver** "*ni al crèdit, ni a la construcció, ni a la demografia ni a les Administracions Públiques se les espera per incentivar el mercat intern durant anys*".

En el seu segon informe, el grup també proposa un gran acord social que permeti distribuir els sacrificis d'aquest procés de forma equitativa i aconseguir el suport d'una àmplia majoria social. Segons Antoni Castells, "*cal dir la veritat, que tenim un problema gravíssim que és recuperar la competitivitat i corregir els desequilibris de la nostra economia*", "*i acordar un objectiu, el model de país que volem*". L'acord proposat inclouria un compromís per "*restaurar les condicions dels col·lectius que han contribuït més en aquest procés de recuperació de la competitivitat i correcció de desequilibris*". ([Informe complet](#))

Diagnòstic

El *Policy Brief* analitza els factors que van facilitar l'intens creixement del PIB entre 1995 i 2008 i com, amb l'esclat de la crisi financera, han invertit la seva dinàmica. Així, destaca com a factor principal del *boom* la incorporació d'Espanya a la Unió Econòmica i Monetària, que va generar l'aparent desaparició de la restricció exterior. Sobre aquest rerefons d'accés il·limitat a l'estalvi

europeu i internacional, es va construir l'augment del crèdit intern. En aquest context, la necessitat de recursos financers externs va assolir nivells de rècord (-9,2% del PIB) el 2008, reflectint la necessitat de finançar la bombolla immobiliària i també un deteriorament insostenible de les balances de mercaderies i serveis (amb un augment dels diferencials de creixement de la productivitat del treball i dels salaris en relació als nostres socis comercials).

A partir de 2008/09, els factors impulsors del *boom* anterior van canviar de signe la seva dinàmica. Així, la disponibilitat de crèdit ha deixat pas a la seva contracció, encara que per situar el deute privat a Espanya en valors mitjans de l'Europa continental cal reduir molt substancialment l'actual volum d'endeutament. Aquest procés de despallanquejament no va començar fins 2011, quan els passius exigibles van passar del 284% del PIB (2010) al 274%. Per la seva banda, el miratge d'uns fluxos financers cap a Espanya amb uns tipus d'interès baixos també ha deixat pas a l'evidència de la restricció exterior. L'acumulació d'habitatge nou pendent de vendre (800.000 habitatges), la dinàmica del crèdit i la caiguda demogràfica (pèrdua de 600.000 habitants fins 2021 i envelliment) suggereixen, a la seva vegada, que durant un període relativament dilatat, la capacitat productiva del sector de la construcció continuarà lluny dels nivells anteriors al *boom*. Del seu costat, tant el paper expansiu de la demografia com de les Administracions Públiques estan deixant pas a una actuació contractiva que es perllongarà bona part de la dècada.

Finalment, i malgrat el col·lapse de la demanda interna, el dèficit per compte corrent continua generant necessitat de finançament exterior, cosa que s'afegeix a l'elevat volum de passius financers externs d'Espanya (2,2 bilions d'euros en termes bruts i més de 900 mil milions, un 92% del PIB, en termes nets).

Tot i així, cal reconèixer que la tendència favorable de les exportacions de béns i serveis els dos darrers anys ha evitat un resultat pitjor en l'evolució del PIB. Així mateix, la reversió en la tendència dels costos laborals unitaris, que han disminuït un 4,4% entre 2009 y 2011, és un factor positiu que contribueix a la millora de la competitivitat de l'economia espanyola.

Línies d'actuació

En aquest context, EuropeG proposa una quàdruple línia d'actuació:

1. Convertir el sector exterior en el motor fonamental del creixement

Els reptes que afronta el país i els canvis en les condicions de creixement de la demanda interna situen la indústria exportadora com a eix cardinal del futur. EuropeG proposa que les administracions estableixin objectius clars de quota d'exportació per als diferents mercats mundials, així com mesures a aplicar per tal d'obtenir-los, al temps que demanda l'establiment d'un mecanisme independent de supervisió i avaluació de resultats, amb estreta concertació amb els sectors empresarials afectats.

Atès que l'economia espanyola es juga bona part del seu futur en el creixement europeu, EuropeG reclama del BCE mesures més decidides en política monetària i actuacions contundents per aconseguir una major estabilitat dels mercats del deute sobirà dels països més afectats. També considera necessàries actuacions directes d'estímul de la demanda des de les institucions comunitàries o des dels països amb marge per fer-ho.

2. Recuperar nivells de competitivitat que facilitin la demanda exterior

En el paper nuclear que ha de jugar el sector exterior durant els propers anys, és essencial la millora de la competitivitat que permeti expandir la demanda internacional, contribueixi al

creixement del PIB i faciliti el necessari despallanquejament del sector privat. S'aposta per augmentar la productivitat i reduir costos i tancar amb rapidesa la bretxa de competitivitat que s'ha produït durant els anys del *boom*, mentre insisteix que, com més s'augmenti la productivitat, menys caldrà reduir els costos, que no només són salarials.

3. Prioritzar el despallanquejament del sector privat

Atesos els canvis en les condicions de refinançament que pateix el país, el *Policy Brief* adverteix que, els pròxims anys, l'economia espanyola es veurà sotmesa a un intens desendeutament, cosa que es traduirà en un ritme de creixement net del crèdit reduït o negatiu. Aquest procés no és evitable, pel que cal assumir-ho i actuar amb rapidesa. Per això cal, no solament que el sistema bancari hagi sanejat els seus balanços i recuperat la solvència, sinó que és precis replantejar el ritme de reducció del dèficit públic, per tal de centrar els esforços en el despallanquejament del sector privat.

4. Necessitat d'un ampli acord social

EuropeG alerta que el necessari procés de recuperació de la competitivitat de l'economia espanyola i el restabliment dels seus equilibris bàsics fracassarà si no compta amb el suport d'una àmplia majoria social. Per aconseguir-lo, adverteix que cal distribuir les càrregues del sacrifici de forma equitativa i aconseguir un ampli convenciment social en el sentit que només la recuperació de la competitivitat permetrà resoldre els problemes que afrontem.

EuropeG proposa arribar a un acord bàsic sobre la distribució de la renda que es considera socialment desitjable, un compromís sobre l'estat del benestar i sobre la fiscalitat. També considera imprescindible introduir el factor intertemporal, ja que els esforços per a la recuperació de la competitivitat (que incideix essencialment en els costos laborals unitaris), recauen primer de tot en els assalariats i els aturats, els sectors més febles i menys responsables de la situació econòmica. Per això, EuropeG proposa segellar un compromís sobre el resultat final del procés en termes de distribució de la renda que permeti esglaonar costos i beneficis, de manera que els més afectats vegin compensat el seu esforç més tard.

Europe G

El Grup d'Opinió i Reflexió en Economia Política EuropeG, creat a finals de 2011, està integrat per **Antoni Castells** (director), **Manuel Castells**, **Josep Oliver**, **Emilio Ontiveros**, **Martí Parellada** i **Gemma Garcia** (coordinadora). El grup basa la seva activitat en tres grans línies d'anàlisi: la crisi de l'euro i el futur de la Unió Europea; la sortida de la crisi i la transformació del model de competitivitat; i la fiscalitat i l'Estat del Benestar.

Tant els informes (*Policy Brief*) com la resta d'activitats de EuropeG es difonen a través del web www.europeg.com i el perfil de Twitter @europegBCN.

Barcelona, 10 de juliol de 2012